

कर्करोगाविषयी महत्वाचे

कॅन्सर किंवा कर्करोग म्हणजे काय ?

शरीराच्या कोणत्याही भागास बाधित करू शकणा-या रोगाच्या मोठ्या गटासाठी कॅन्सर किंवा कर्करोग ही संज्ञा सर्वसाधारणपणे वापरली जाते.

कॅन्सरमध्ये असाधारण पेशींची वाढ मर्यादा पलिकडे झपाट्याने होते. ती शरीरातील एकमेकांना जोडून असलेल्या अवयवांत होते आणि अशाप्रकारे इतर अवयवांस ही कॅन्सरची बाधा पोहचते. कॅन्सरने शरीरास हानी पोहचते, जेव्हा अशा असाधारण पेशींची वाढ अनियंत्रित वेगाने होते. त्यांची गाठ किंवा अर्बुद (ट्युमर) तयार होतो. (फक्त रक्ताच्या कॅन्सरमध्ये रक्ताद्वारे होणारी सर्व कार्ये रक्तरसात वाढत असलेल्या कॅन्सर पेशी अनियंत्रित वाढीने योग्य पध्दतीने पार पाडण्यास प्रतिबंध होतो.)

कॅन्सरचे वर्गीकरण:

त्याचे पाच मुख्य गट आहेत, ज्यांना कॅन्सर म्हणून गणले जाते

- कार्सीनोमा-

कॅन्सर पेशींचे वर्गीकरण त्यांनी शरीराच्या कोणत्या अवयवांवर आक्रमण केले आहे त्यावरून ठरते उदा. फुफ्फुस, स्तन किंवा आतड्याचा कॅन्सर

- सारकोमा-

म्हणजे अशा पेशी ज्या हाडे कुर्चा, चरबी जोडणा-या ऊती, स्नायु आणि इतर आधारदायी ऊती यांमध्ये आढळणा-या कॅन्सरच्या पेशी

- लिम्फोमा-

या प्रकारच्या कॅन्सरमध्ये कॅन्सरपेशी या रक्तरसात आणि प्रतिकार शक्ती निर्माण करणा-या ऊतींमध्ये आढळतात.

- ल्युकेमिया-

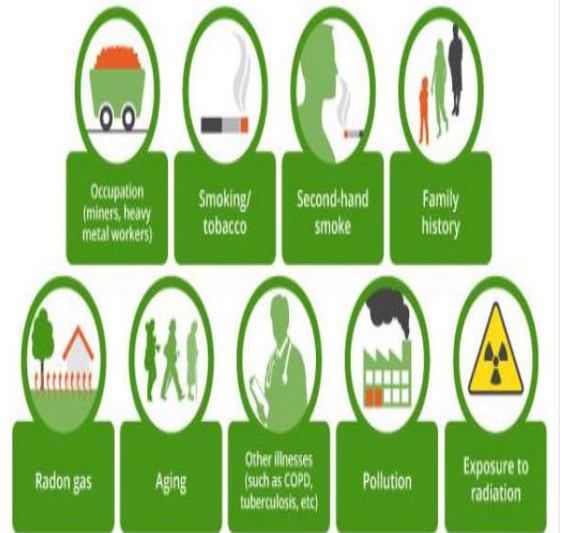
या प्रकारचे कॅन्सर हे अस्थिमज्जेत वाढू लागतात आणि रक्ताभिसरणातून सर्वत्र साठतात.

- अँडेनोमा-

या प्रकारचे कॅन्सर थायरॉईड ग्रंथी, पिच्युटरी ग्रंथी, अँड्रिनल ग्रंथी आणि इतर ग्रंथी ऊतींमध्ये आढळतात.

कॅन्सरची धोकादायक कारणे-

- व्यवसायी (खाणकाम, धातुंशी संबंधित काम)
- धूम्रपान/तंबाखू
- धूम्रपान करणा-या व्यक्तीने सोडलेला धूर
- अनुवंशिकता किंवा मागच्या पिढीत कॅन्सर झाला असणे
- नैसर्गिक किरणोत्सारी वायू
- वार्धक्य
- इतर आजार (श्वासनलिका व फुफ्फुसातील हवेच्या पिशव्या यांचे दुर्धर आजार, क्षयरोग इत्यादी)
- प्रदुषण
- किरणोत्सारी पदार्थाशी संपर्क

लक्षणे -

कॅन्सरची लक्षणे अनेक आहेत आणि तो कुठे आहे यावर अवलंबून आहेत.

- स्तनांमध्ये बदल- जसे आकारात बदल, आकारमानात बदल,स्तनाग्र बदल किंवा स्तनाच्या त्वचेचा पोत बदलणे
- त्वचा जाड होणे किंवा गाठ होणे
- मलविसर्जनाच्या सवयीत बदल
- त्रासदायक किंवा वेदनादायक मूत्रविसर्जन
- कारण न समजता होणारी वजनातील वाढ किंवा घट
- पोटात वेदना
- अनैसर्गिक रक्तस्राव - लघवीतून रक्त, योनीतून रक्त किंवा मलातून रक्त
- अशक्तपणा वाटणे किंवा थकल्यासारखे वाटणे

उपचार-

कॅन्सरवरील उपचार त्याच्या प्रकारानुसार अवलंबून असतात. तसेच त्याची पातळी (तो किती पसरला आहे) वय, प्रकृती, आणि वैयक्तिक वैशिष्टे यावरही उपचार अवलंबून असतात. कॅन्सरसाठी फक्त एकच उपचार पध्दती नाही आणि रुग्णांना नेहमी विविध उपचार पध्दतीच्या समाईक वापर केला जातो आणि रोगाची तीव्रता कमी करणारे उपचार केले जातात.

शस्त्रक्रिया-

शस्त्रक्रिया हा कॅन्सर उपचारावरील सर्वात जुना प्रकार आहे.कॅन्सरचे एका अवयवातून दुस-या अवयवात संक्रमण झाले नसेल तर शस्त्रक्रिया हा सर्वोत्तम उपचार ठरतो व रुग्ण कॅन्सरमुक्त होतो.

पुरःस्थ ग्रंथी किंवा स्तन किंवा वृषण काढून टाकल्याने असे निश्चितच घडते.

किरणोत्सार उपचार-

किरणोत्सार उपचाराने कॅन्सरपेशी पुर्णपणे नष्ट करता येतात. त्यामध्ये उच्च क्षमतेची भारीत किरण कॅन्सरपेशीवर सोडले जातात.

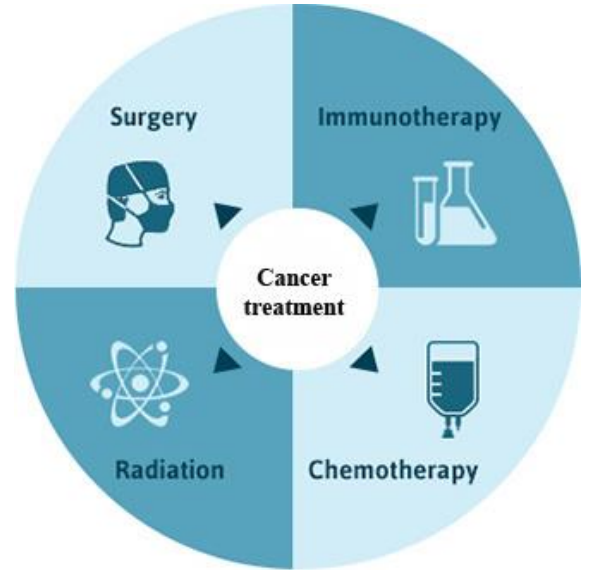
केमोथेरपी -

केमोथेरपी मध्ये अशा रसायनांचा वापर केला जातो. जो पेशी विभाजन प्रक्रियेत ढवळाढवळ करतात प्रथिने किंवा DNA यांना इजा झाल्याने कॅन्सरपेशी आत्मघात करतात.

इम्युनोथेरपी- इम्युनोथेरपीद्वारे शरीराची प्रतिकार शक्ती वाढविण्याचे प्रयत्न केले जातात, त्यामुळे कॅन्सरच्या पेशींना कडवा प्रतिकार करता येतो.

कॅन्सरबाबत वस्तुस्थिती-

- जगभर कॅन्सर हा मृत्युचे मोठे कारण आहे.
- जागतिक आरोग्य संघटनेनुसार (WHO) पुढील वीस वर्षात जगभरातील कॅन्सर रुग्णांची संख्या 70% नी वाढण्याची शक्यता आहे.
- अमेरिकन कॅन्सर सोसायटीनुसार, कॅन्सर हे जगभर दुसरे मृत्युचे कारण आहे आणि 4 पैकी 1 मृत्यु कॅन्सरने होतो.

- कॅन्सरचा धोका कमी करण्यासाठी तंबाखू सेवन टाळावे, मद्यपान कमी करावे. अल्ट्रा व्हायोलेट किरणांच्या संपर्कात येणे टाळावे आणि पोषक आहार घ्यावा. तंदुरुस्त रहावे व नियमितपणे वैद्यकीय काळजी घ्यावी.
- पुरुषांमध्ये फुफ्फुसे, वृषण, मोठे आतडे, बृहदांत्र,जठर आणि यकृत या अवयवांत कॅन्सर होण्याची शक्यता अधिक असते.
- स्त्रियांमध्ये स्तन, बृहदांत्र, मोठे आतडे, फुफ्फुसे, गर्भाशयमुख आणि जठर या अवयवांत कॅन्सर होण्याची शक्यता अधिक असते.

Reference :

Micromedex 's care notes systems online 2.0

National cancer institute

World health organisation